

БҮРЯД ҮНЭН

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БҮРЯДАЙ ОБКОМОЙ,
БҮРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Төмөр 1921 оной
Майн 21-нээ гарана

№ 88 (14810)

1978 оной апрелин 15, суббото

Сэн 2 мүнган.

Советскэ Союзай ажал-
шад! 1978 оной түсэббье дүүр-
гэхын, үлүүлэн дүүргэхын тү-
лөө тэмсэгтбй! Ажалай эгээн
үндэр бүтээсэ, үйлэдбэрийн
ашаг ба хүдэлмэрийн шанар
туйлахын тула шармайн
оролдогтбй!

(КПС-эй ЦК-гай 1978 оной Майн 1-нэй
Урзанууднаа).

К П С С - эй Ц К - гай 1978 оной М А Й Н 1 - нэй У Р Я А Н У У Д

1. Имперализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демокра-
ти ба социализмын түлөө тэмсэгтбй ажалшад! Уласхоо-
рон ханалаа нэгдэлгын үдэр—Майн 1 мандаха бол-
тогой!

2. Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

3. Имперализмда эсэргүү, социализмын ба коммуни-
змд түлөө тэмсэгтбй бүхы оронуудай ажалшад! Ула-
с хоорондын түлөө тэмсэгтбй—марксизм-ленинизм ман-
да болтогой!

4. Совет обшествен хүтэлбэрлхы, залан жоолодогшо хү-
—Советскэ Союзай Ленискэ Коммунис парти мандаха
болтогой!

5. Арадай ба партин агууха, эбдэршэгүй бата нэгдэл
манда болтогой!

6. Коммунис партин, дэлхэй дээрхи түрүүшын социа-
лизмд түлөө тэмсэгтбй бүхы оронуудай ажалшад! Лени-
нэй нэрэ алдар болон хэрэг хэтын хэтэдэ ман-
да болтогой!

7. Коммунизм байгуулагда, бүхы дэлхэй дээр ама-
лан байдал түлөө сэхэ шууд тэмсэлтбй—агууха совет
манда нэрэ хүндэ, алдар соло!

8. Коммунизм байгуулгын гол хүсэн—Соведүүдэй ороной
ар агаарай хүдэлмэрийн анги мандаха болтогой!

9. Коммунизм эдбхитэйгээр байгуулагда—алдарта
манда таряшад мандаха болтогой!

10. Коммунизм эдбхитэйгээр байгуулагда—совет арадай
алнгинд мандаха болтогой!

11. Хүдэлмэрийн анги, колхозно таряашадай, арадай
инженгид эбдэршэгүй бата холбоо барисан мандаха
болтогой! Совет обшествен социаль-политическэ, суртал
манда нэгдэл улам бэхжиг лэ!

12. Дэлхэй дээрхи түрүүшын нинтэ арадай социалис-
мд үндэсн Хуули—Совет Конституци мандаха бол-
тогой!

13. Арадай депутатудай Советүүд мандаха болтогой!
Манай обшествен хэрэгүүдэ хүтэлбэрлэдэ хүдэлмэ-
рийн анги мандаха болтогой! Таряшад, интеллигенци
бури олоороо хабаадаг лэ!

14. Бодото арадай засаг, социальна тааруу байдал хан-
гал манда демократи мандаха болтогой!

15. Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXV съездын
түлөө тэмсэгтбй бүхы оронуудай ажалшад! Советскэ
Союзай социализмын арга боломжнууды хүсэд бү-
тээгдэ оролдого гаргаты!

16. Коммунистууд! КПСС-эй XXV съездын шиндхэ-
бэ, дүүргэхын түлөө, үйлэдбэрийн аша үр, хүдэл-
мэрийн шанар дээшлүүлхын түлөө бүгдэ арадай тэмсэлт
үргэдэ абагты!

17. Совет профсоюзуд! Социалис мурьсөө, ажалдаа
хүсөөр хандахын түлөө хүдэлмэ үргэнээр, дэлгэ-
гтбй!

18. Совет профсоюзуд—захиргаанай хургуули, ажахы эр-
хэ хургуули, коммунизмын хургуули мандаха бол-
тогой!

19. Хүбүүд болон басагад! Эрдэм мэргэжэл оролдосотой
хүсүүдэр шудалгаты, дээдэ зэргын суртал боло өөхтөө
руулан хүмүүжгты! Ленинэй заагарын ёһоор, комму-
нистууд ажанууха, ажаллаха, тэмсэхэ шадабари шуда-
гты!

20. Коммунис партин найрамтай тунаалга ба дай-
ны резерв, коммунизм байгуулагда залуушудай түрүү
—Ленинскэ комсомол мандаха болтогой!

21. Дүлэт патриотконууд, коммунизм эдбхитэйгээр
улашга—совет эхэринүүд мандаха болтогой! Социалис
ороной эрхм эрхэтэдэ—хүмүүдэ хүмүүжүүлгын хэ-
рэг эдбхитэйгээр халуун ульһы зорюулдаг эхэ
эхэ эхэринүүдэ нэрэ хүндэ, алдар соло!

22. Совет арадай амгалан ажалы найрамтайгаар сахн
хамгаалагда, бүгдэ нинтын эб найрамдалай түшг тулгуу-
р—СССР-эй шэн габыата Зэбсэгтэ Хүсүүд мандаха
болтогой!

23. Советскэ Союзай ажалшад! 1978 оной түсэбье дүүр-
гэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэгтбй! Ажалай эгээн
үндэр бүтээсэ, үйлэдбэрийн ашаг ба хүдэлмэрийн шанар
туйлахын тула шармайн оролдотбй!

24. Хүдэлмэрийн аша үр ба шанар дээшлүүлхын тү-
лөө социалис мурьсөөнэй түг баригшад—үйлэдбэрийн түрү-
шүү болон шэнэ юмэ үүсхэгшэдтэ алдар соло!

25. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

26. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

27. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

28. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

29. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

30. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

31. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

32. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

33. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

34. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

35. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

36. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

37. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

38. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

39. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

40. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

41. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

42. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

43. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

44. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

45. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

46. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

47. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

48. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

49. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

50. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

51. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

52. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

53. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

54. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

55. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

56. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

57. Промышленностин хүдэлмэрийлгшэд! Манай Эхэ
ороной индустриальна хүсэ шадалы саахадан хүжөөхын
ба бэхжүүлхын түлөө тэмсэгтбй! Үйлэдбэрийн хүсүүдэ
түргэнөөр ашагалагда оруулгты, аша үрэтэйгээр хэрэг-
лэгтбй!

36. Совет эрдэмтд! Научна шэнжэлгэнүүдэй аша урьс
дээшлүүлгты, үйлэдбэритэй эрдэм науки холбоо бары-
саа бэхжүүлгты!

Совет эрдэм наукада алдар соло!

37. Литература болон искусствын ажал ябуулагда, со-
сёлой хүдэлмэрийлгшэд! Совет искусствын партина болон
арадай удха шэнжын тугые дээрэ үргэжэ абагты, манай
агууха ороной нэрэ солдо хүрэмэ зохёолууды бүтээгты!

38. Арадай гэгээрэл хүдэлмэрийлгшэд! Ургажа
ябаа үетэни коммунизмын суртал бодолтой, хурсал
болон ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг байхаар хүмүүжүү-
лэгтбй! Арадай ажаада шухала кадрнууды бэлдэлгын
хэрэг улам нарижуулан хайжаруулгты!

39. Элүүрмэ хамгаалгын, физическэ культурын хүдэл-
мэрийлгшэд! Хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлэл-
гы улам хайжаруулгты, совет хүнүүдэй үдэр бүрийн ажа-
байдалда физкультура эдбхитэйгээр нэбтэрүүлэн дэлгэ-
рүүлгты!

40. Революциин, дайнай ба ажалай ветеранууд! Залуу-
шуулы хурган хүмүүжүүлгшэд! Залуу үетэни
совет арадай революцинон, дайшалхы ба ажалай гурин
занишлуудай үндөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдбхитэйгээр
хабаадагты!

41. Пионерүүд болон хургуулиничид! Совет Эхэ оро-
до үнэн зүрхэнь дурлагты, эрдэм мэргэжэл, ажалай
дадал дүршэлүүдэ оролдосотойгоор шудалгты! Лени-
нэй хэрэгтэй түлөө, коммунизмын түлөө эдбхитэй тэмсэл-
шэд болохоор бээ бэлдэгты!

42. Имперализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демокра-
тини, национальна бээ даан байдалай ба социализмын
түлөө тэмсэгтбй тэмсэлтбй — коммунис ба хүдэлмэрийн
партинууд аха дүүгэй амар мэнд!

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализ-
мын бата үндэсн хурин дээрэ бүхы дэлхэйн коммунистууд-
дай нэгдэл болон эмхидэл жагсаал улам бэхжэж лэ!

43. Уласхоорондын хүдэлмэрийн ангиин шалгаржал,
хүсэн түгэс зэбсэг — пролетарска интернационализм ман-
да болтогой!

44. Европын коммунистууд! Коммунис болон хүдэлмэ-
рийн партинуудай Берлинскэ конференциин табигай
зорилгонууды бэлүүлхын түлөө тэмсэгтбй!

45. Социалис оронуудай арадууд аха дүүгэй амар
мэнд! Имперализмда эсэргүү тэмсэлтбй шиндхэ хүсэн,
эб найрамдалай, демократин ба социальна дэбжэлтын
түшг тулгуур — дэлхэйн социалис байгуулалта улам
хүжэж, бэхжэж лэ!

46. Социалис ханя нэгдэлтэ оронуудай коммунис ба
хүдэлмэрийн партинуудай, арадуудай нэгдэл болон
жагсаал мандаха болтогой!

47. Мүлжэлтэ дарлалтада, монополинуудай хашалта
харшалагда эсэргүү, ажалшад эрхэнүүдэй түлөө, эб
найрамдалай, демократин ба социализмын түлөө шэн зо-
ригт тэмсэлтбй — капиталис оронуудай хүдэлмэрийн
ангид аха дүүгэй амар мэнд!

48. Колониальна дарлалтааа сүлөөрэн мултархан,
национальна бээ даан байдал, социальна хүжэлтэ дэ-
бжэлтбэ батдахын түлөө эрэлхэг зоригт тэмсэлтбй абуулжа
байгаа арадууд аха дүүгэй амар мэнд!

49. Имперализмда, расизмда эсэргүү, колониализмын
бүхы үлгэдэлүүдтэ эсэргүү сүлөөтэ ба национальна бээ
даан байдалай түлөө тэмсэгтбй Африкын арадууд
халуун амаршала!

Дэлхэйн арадууд! Расис ёһо гурмууды бүрн усадхын
түлөө Зимбабвин, Намибин, Урда Африкын арадуудай
тэмсэлы бүрн эхээр дэмжэгты!

50. Импералис монополинуудай дарлалтада эсэргүү,
хархис хүсүүд ба фашизмда эсэргүү, өөхэдэньгөө ороуу-
дай сүлөөтэ, бээ даан хүжэлтын түлөө эрэлхэг зориг-
тойгоор тэмсэжэ байгаа Латинн Америкын арадууд аха
дүүгэй амаршала!

51. Мүнөө сагай революцинон гурбан гол хүсэний —
дэлхэйн социализмын, уласхоорондын пролетаринай ба
националь-сөөлөөрлгын хүдэлмэрийн хүсэн түгэс, илагда-
шагүй холбоон улам бэхжэж лэ!

52. Түрмэнүүдтэ, фашис шоронгуудта тамалагдан зобо-
жо байхан арадуудай сүлөөтэ байдалай, демократин ба
социализмын түлөө эрэлхэг зоригт тэмсэлтбэ аха дүүгэй
амар мэнд!

Имперализмын ба хархис хүсүүдэй хабарта ороод,
тамалагдан зобожо байшадта эрх сүлөө!

53. Фашис хархис хүсүүдтэ эсэргүү эрэлхэг зоригт
тэмсэлтбй абуулжа байгаа Чилин хүдэлмэрийн ангида, бүхы
ажалшад, демократууд аха дүүгэй амар мэнд!

Дэлхэйн арадууд! Чилин патриотуудай ханалаа нэгэ-
дэлгы улам бэхжүүлгты!

Фашис хунтын хабарта ороод, тамалагдан зобожо
байшадта эрх сүлөө!

54. Дэлхэйн арадууд! Израилин эсэрхэг түрмхэй
ябуулгануудай хойшлонгууды бүрн усадхын түлөө,
Дутын Зүүн зүгэй бүхы гүрэнүүд ба арадуудта таармжатай
амгалан байдал тогтоохын түлөө, араб ороуудай дотоодын хэ-
рэгүүдтэ импералистуудай хамааралдаа эсэргүү тэмсэлтбй
улам шагдахатбй!

Советскэ Союзай ба араб оронуудай арадуудай хоорон-
дын хани барисан, харилсаа холбоон улам бэхжэж, хүг-
жэж лэ!

55. Европын оронуудай арадууд! Нинтэ Европын зүблөөнэй
Түгсэхэлэй акты бүрн бэлүүлхэ, Европын эб найрамдалай,
аюулгүй байдалай, харилсаа холбоон ба социальна
дэбжэлтын түбн болгохо ябадал оролдосотойгоор туйлагты!

56. Азийн оронуудай арадууд! Эб найрамдал, харилсаа
холбоон ба хүршэ ёһоной харилсаа батдахын түлөө, Азида
аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэгтбй!

57. Дэлхэйн арадууд! Уласхоорондын шахардуу байдалай
хуларалгы улам гүнзэгшүүлхын түлөө, бүхы түбнүүдтэ
тэрэнэй дэлгэрүүлгдэхын түлөө тэмсэгтбй! Арадуудай ам-
галан ба аюулгүй байдалай дайсадай — эсэрхэг түрмхэй
хүсүүдэй, үбөө нэхэгшэдэй ба хархис этэгээдүүдэй хорото
ашанууды элшэлэгты!

58. Дэлхэйн арадууд! Хүсэ хэрэглэхгүй ябадалы улас-
хоорондын харилсаанай хуули болгохын тула, мүн ядерна
зэбсэгтбэ хэтэдэнь хорихын тула оролдого гаргаты! Буу зэб-
сэгүүдэ үрдилдэн бүтээлгэ болуулхын түлөө, буу зэб-
сэгүүдэ бүгдэ нинтэрээ, хүсэд бүрн хуряахын түлөө
тэмсэлтбй шагдахатбй!

59. Дэлхэйн арадууд! Нейтронно бомбо бүтээн гаргал-
гада эсэргүүсн эрд шууд тэмсэгтбй! Хүннэй олоор хюдаха
шэнэ түхэлэй зэбсэгүүдэ зохёолго ба бүтээн гаргалта хо-
ригдохо ёһотой!

60. Советскэ Союзай эб найрамдалта Ленинскэ гадаадын
политика мандаха болтогой!

КПСС-эй XXV съездын тодорхойлон хараалхан, эб
найрамдалай, уласхоорондын харилсаа холбооной түлөө,
арадуудай сүлөөтэ, бээ даан байдалай тү

Д (Үргэлжлэл, Эхинийн 1-дэх нэвтрал).

ЭКОНОМИЧЕСКА БАЙГУУЛАЛТА

Бүлэг 3.

СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЭ БА СОЁЛ КУЛЬТУРА

(continued)

Бүлэг 4.

ГАДААДЫН ПОЛИТИЧЕСКЭ АЖАЛ ЯБУУЛГА БА
СОЦИАЛИС ЭСЭГЭ ОРОНОО ХАМГААЛГА

II. ГҮРЭН БА ХҮН

Бүлэг 5.

РСФСР-ийн ЭРХЭТЭН БАЙЛГА, ЭРХЭТЭДЭЙ ТЭГШЭЭ ЭРХЭ

РСФСР-ийн ЭРХЭТЭДЭЙ ГОЛ ЭРХЭНҮҮД,
СҮЛӨӨНҮҮД БА УЯЛГАНУУД

руулха хэрэг хангадаг.

РСФСР-тэ церковь гүрэнһөө, нургуули церковьһээ тус-
рлагданхай.

(Үргэлжлэлийн 3-дахи нюурт),

БАЙГУУЛАМЖА

Бүлэг 7

РСФСР — СССР-эй БҮРИДЭЛДЭ ОРОДОГ СОЮЗН

РЕСПУБЛИКА

Статья 68. Россин Совет Федеративна
лис Республика — бээ даанхай совет

байгуулха, экономическа ба политик дэ debate бэйжүүлхэ, оронойнгоо аюулгүй байдал ба амгаалгын хүсэ шадал хангаха зорилгоор Россия Федеративна Социалис Республика хадаа напичуудай

дэдгээр өөрхэдгээр тодорхойлж эсэст, хайн да
адли тэгнэ эрхын үндэһөөр Совет Социалис Респу
дтай: Украиннын Совет Социалис Республикатай,
син Совет Социалис Республикатай, Узбегэй Сов

тис Республиктай, Казахай Совет Социалис Респ
й, Грузинн Совет Социалис Республи
рбайджанай Совет Социалис Республиктай,
й Совет Социалис Республиктай, Молдавинн Сове

ис Республиктай, Латвийн Совет Социалис Респ
й, Киргизэй Совет Социалис Республиктай, Та
ет Социалис Республиктай, Арменийн Совет Со
публиктай, Туркменин Совет Социалис Респ
Эстонийн Совет Социалис Республиктай гэмт

Энээнхээ уламжалан, РСФСР хадаа ССР Союз

СССР-эй Конституцийн 73-дахи статьягаар тодорхойног эрхэнүүд тэрэнд хангана.

Статья 69. РСФСР СССР-хээ хаадгүй сүлөөтэйг эрхэтэй юм.

[illegible]

Статья 71. Россин Совет Федеративна Социалис
да эдэ автономито совет социалис республикану
губару Геминийей, Бириней, Девиней, Ибоней

гезэл: Башкирай, Бурядай, Дагестанай, Кабард
й, Хальмагай, Карелинин, Коми, Мариин, М
го-Осетинин, Татарай, Тувын, Удмуртын, Чеч
Чувашай, Яхадай.

(Үргэлжлэлэнь 3-дахи нюурта),

РОССИЙСКИЙ СОВЕТ ФЕДЕРАТИВНОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ КОНСТИТУЦИЯ (Үндэсн Хуули)

(Түгсхэл. Эхнийн 1-дхи, 2-дох, 3-дах нэвэрүүд)

Статья 127. РСФСР-эй Министруудай Совет СССР-эй ба РСФСР-эй хуулиа актуудай, СССР-эй Министруудай Советэй тогтоолууд болон захирлалуудай үндсөөр, мүн тэднине дүүргэлтэ болгон, тогтоолууды, захирлалууды гаргана, тэдэнэй гүйсэхдэл эмхидхэнэ, шалгана, РСФСР-эй Министруудай Советэй тогтоолууд болон захирлалууд РСФСР-эй бүхы газар дээрэ уялгатаар дүүргэгдэхэ ёһотой.

Статья 128. РСФСР-эй Министруудай Совет өөрингөө эрх түлөөлэлтэй эргээр автономито республикануудай Министруудай Советэй шиндхэбэрнүүд болон захирлалуудай дүүргэлтэе зогсоох, тэршэлэн хизаарнуудай, областнуудай, городуудай (республиканска мэдэлэй городууд) арадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүдэй, мүн автономито областнуудай арадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүдэй шиндхэбэрнүүд болон захирлалууды болуулха эрхэтэй.

РСФСР-эй Министруудай Совет РСФСР-эй министрствүүдэй, гүрэнэй комитетүүдэй, өөрингөө мэдэлэй бусад оргонуудай актууды болуулха эрхэтэй юм.

Статья 129. РСФСР-эй Министруудай Совет РСФСР-эй союзно-республиканска, республиканска министрствүүдэй, гүрэнэй комитетүүдэй, өөрингөө мэдэлэй бусад оргонуудай хүдэлмэринэ нэгдүүлнэ, ударидаана.

РСФСР-эй союзно-республиканска министрствүүд, гүрэнэй комитетүүд даалгадаан халбаринуудай гү, али халбаринууд хоорондох хүтэлбэри хангана, тинхэдээ РСФСР-эй Министруудай Советтэ, мүн зохихо союзно-республиканска министрствүүд гү, али СССР-эй гүрэнэй комитеттэ мэдэлтэй байдаг.

РСФСР-эй республиканска министрствүүд, гүрэнэй комитетүүд даалгадаан халбаринуудаа хүтэлбэринэ, угышье наа РСФСР-эй Министруудай Советэй мэдэлдэ байгаад, халбары хоорондын ударидалта бэлүүлнэ.

РСФСР-эй министрствүүд, гүрэнэй комитетүүд захиргаанайгаа даалгадаан халбарин байдал ба хүтэлбэри түлөө харюусана; СССР-эй, РСФСР-эй хуулинуудай, СССР-эй Верховно Советэй, тэрэнэй Президиумай, РСФСР-эй Верховно Советэй, тэрэнэй Президиумай бусад шиндхэбэрнүүдэй, СССР-эй Министруудай Советэй, РСФСР-эй Министруудай Советэй тогтоолууд болон захирлалуудай, СССР-эй тус тус министрствүүд болон гүрэнэй комитетүүд актуудай үндсөөр, мүн тэднине гүйсэхдэл болгон, өөрингөө түлөөлэлтэй эргээр, актууды гаргана, тэдэнэй гүйсэхдэл эмхидхэнэ, шалгана.

Статья 130. РСФСР-эй Министруудай Советэй, тэрэнэй Президиумай эрх түлөөлэлтэ, тэдэнэй ажал ябуулгын гүрим, гүрэнэй бусад оргонуудай РСФСР-эй Министруудай Советэй харилсаан, тэршэлэн союзно-республиканска болон республиканска министрствүүдэй, РСФСР-эй гүрэнэй комитетүүдэй нэрвүүд Конститүциин үндсөөр гаргадаггай РСФСР-эй Министруудай Совет тухай хуулар тодорхойлогдоно.

VI. АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ ЗАСАГАЙ БА ЗАХИРГАНАЙ ДЭЭДЭ ЗУРГААНУУД

Бүлэг 15.

АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕТ

Статья 131. Автономито республикын Верховно Совет хадаа автономито республикын гүрэнэй засагай дээдэ зургаан мүн.

СССР-эй Конституцияар, РСФСР-эй Конституцияар ба автономито республикын Конституцияар автономито республикын мэдэлдэ хабаадуулагдан бүхы асуудалууды автономито республикын Верховно Совет шиндхэхэ эрх түлөөлэлтгэтэй.

Автономито республикын Верховно Совет лэ автономито республикын Конститүцие баталан абадаг, тэрэндэ хубилгалууды оруулдаг; автономито республикын экономика ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсүүдэе, гүрэнэй бюджетэе, тэдэнэй дүүргэлтэ тухай тооцоонууды баталдаг; тэрэндэ тоосодог зургаанууды эмхидхэн байгуулдаг.

Автономито республикын Верховно Совет автономито республикын хуулинууды баталан абадаг.

Статья 132. Бүхы ажал ябуулгаара тэрэнэй мэдэлдэ байдаг ба сессинүүдэйгээ хоорондох үе соо автономито республикын гүрэнэй засагай дээдэ зургаан уялганууды Конституцияар хараалагдаан хэмжээн соо бэлүүлдэг автономито республикын Верховно Советэй сэг үргэлжин зургаанине — Верховно Советэй Президиумэе автономито республикын Верховно Совет хуунадаг.

Автономито республикын Верховно Советэй Президиумэй бүридэл болон этгэмжэ түлөөлэлтэнүүд автономито республикын Конституцияар тодорхойлогдоно.

Бүлэг 16.

АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКЫН МИНИСТРУУДАЙ СОВЕТ

Статья 133. Автономито республикын Министруудай Совете — автономито республикын правительстве — автономито республикын гүрэнэй засагай гүйсэхдэхэ ба захиргаанай дээдэ зургаанине автономито республикын Верховно Совет эмхидхэн байгуулдаг.

Автономито республикын Министруудай Совет автономито республикын Верховно Советэй үмэнэ харюусалгатай, тэрэндэ тоосодог, харин Верховно Советэй сессинүүдэй хоорондох үе соо автономито республикын Верховно Советэй Президиумэй үмэнэ харюусалгатай, тэрэндэ тоосодог.

Статья 134. Автономито республикын Министруудай Совет СССР-эй, РСФСР-эй ба автономито республикын хуулинуудай, СССР-эй Министруудай Советэй, РСФСР-эй Министруудай Советэй тогтоолууд болон захирлалуудай үндсөөр, тэднине бэлүүлэн, тогтоолууд болон захирлалууды гаргадаг, тэдэнэй гүйсэхдэхэ эмхидхэнэ, шалгадаг.

Статья 135. Автономито республикын Министруудай Совет районуудай, городуудай (республиканска (АССР-эй) мэдэлэй городуудай) арадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүдэй шиндхэбэрнүүдэе, захирлалууды өөрингөө эрх мэдэлэй ёһоор болуулха эрхэтэй.

Автономито республикын Министруудай Совет автономито республикын министрствүүдэй, гүрэнэй комитетүүдэй, тэрэнэй мэдэлэй бусад зургаануудай захирлалууды болуулха эрхэтэй.

Статья 136. Автономито республикын Министруудай Совет автономито республикын министрствүүдэй, гүрэнэй комитетүүдэй ба тэрэнэй мэдэлдэ байдаг бусад зургаануудай хүдэлмэринэ нэгдүүлнэ, ударидаг.

Автономито республикын министрствүүд, гүрэнэй комитетүүд автономито республикын Министруудай Советэй, тэршэлэн РСФСР-эй зохихо министрствын ба гүрэнэй комитетэй мэдэл доро байа, өөһдөнөө даалгадаан захиргаанай халбаринууды хүтэлбэриндг гэхэ гү, али халбаринууд хоорондын захиргаанине бэлүүлдэг.

VII. РСФСР-ЭЙ ГҮРЭНЭЙ ЗАСАГАЙ БА НЮТАГАЙ ЗАХИРГАНАЙ ЗУРГААНУУД

Бүлэг 17.

АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ НЮТАГАЙ СОВЕДУУД

Статья 137. Арадай депутатуудай тус тус Советүүд хадаа хизаарнууд, областнууд, автономито областнууд, автономито округууд, районууд, городууд, городуудтай районууд, тосконууд ба хүдөөнэй хуурын газарнуудтай гүрэнэй засагай зургаанууд болоно.

Статья 138. Арадай депутатуудай нютагай Советүүд нитэ гүрэнэй аша түбнэ, Советэй газар дээрэ ажаһуудаг эрхтэдэй аша түбнэ үндсэ болгон, нютагай удха шанартай бүхы асуудалууды шиндхэдэг, гүрэнэй дээдэ зургаануудай шиндхэбэрнүүдэе бодото дээрэн бэлүүлдэг, арадай депутатуудай эхн шатын Советүүдэй ажал ябуулгы хүтэлбэриндг, республиканска ба нитэ союзна удха шанартай асуудалууды зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаг, тэдэн тушаа дурдхалнуудаа оруулдаг байна.

Арадай депутатуудай нютагай Советүүд тэдэнэй мэдэлэй газар дээрхи гүрэнэй, ажахын ба социальн-соёл байгуулалты хүтэлбэриндг; экономическа ба социальна хүтэлбэри түсүүд болон нютагай бюджетэе, тэдэнэ дүүргэлтэ тухай тооцоонууды баталдаг; мэдэлдэ байхан гүрэнэй зургаануудай, предпринятиудай, эмхи зургаануудай, организационуудай ажал ябуулгы хүтэлбэриндг; хуулинууды, гүрэнэй ба нитын гүримы, эрхтэдэй эрхүүдэе сахин хамгаалдаг, оройн өөргыгөө хамгаалха хүсые бэхинжүүлгэдэ туһа хүргэдэг.

Статья 139. Арадай депутатуудай нютагай Советүүд тэдэнэй мэдэлэй газар дээрхи экономическа ба социальна хүтэлбэри үргэлжлэн хангадаг, дээшээ мэдэлтэй предпринятиуд, эмхи зургаанууд болон организационуудай хуулинууды сахилгада өөһдөнгөө этгэмжэ түлөөлэлтгэтэй эргээр хиналта хэдэг; газар эдлэхэ, байгаали сахин хамгаалха, барилта хэхэ, арадай хэрэгжэмжн эд бараа үйлдэрлэхэ, хүн зоной социальн-соёл, ажаһуудалай ба бусад хэрэгжэмжн хангха асуудалуудууд эдэнэй ажал ябуулгы залан эмхидхэдэг, хинадаг.

Статья 140. Арадай депутатуудай нютагай Советүүд СССР Союзай, РСФСР-эй болон автономито республикын хуулинуудууд тэдэнээ олгогдоһон эрхэнүүдэн үндсөөр шиндхэбэрнүүдэе гаргадаг. Советэй мэдэлэн газар дээрэ байдаг бүхы предпринятиуд, эмхи зургаанууд ба организационууд, мүн тушаалта ноюрууд болон эрхтэдэй нютагай Советүүдэй шиндхэбэрнүүдэе бэлүүлхэ уялгатай.

Статья 141. Хизаарнууд болон областнуудай арадай депутатуудай Советүүдэй, автономито областнууд ба автономито округуудай, районуудай, городуудай, городуудтай районуудай арадай депутатуудай Советүүдэй сессинүүд эдэнэй гүйсэхдэхэ комитетүүдээр жэлдээ дүрбэ дахиннаа үсөөн бэшээр зарлагдадаг.

Арадай депутатуудай поселково ба сельскэ Советүүдэй сессинүүд эдэнэй гүйсэхдэхэ комитетүүдээр жэлдээ зургаа дахиннаа үсөөн бэшээр зарлагдадаг.

ССР Союзай, РСФСР-эй ба автономито республикын хуулинуудууд эдэнэй мэдэлдэ хабаатай бүхы асуудалууды арадай депутатуудай нютагай Советүүд сессинүүдээр хараха үзэхэ, шиндхэхэ эрхэтэй. Иматгал сессинүүд дээрэ шиндхэгдэхэ асуудалууд арадай депутатуудай нютагай Советүүд тухай хуулинуудууд тодорхойлогдоно.

Статья 142. Нютагай Советүүдэй мэдэлэй асуудалууды уришлалан хараха үзэхын ба бэлдэхын тула, мүн Советүүдэй шиндхэбэрнүүдэе бодото дээрэн бэлүүлгэдэ нүлөөлхын, гүрэнэй зургаануудай, предпринятиудай, эмхи зургаануудай ба организационуудай ажал ябуулгын хойноһоо хинан шалгалтын тула арадай депутатуудай нютагай Советүүд депутатуудай дундаһаа сэг үргэлжин комиссинууды хуунадаг.

Нютагай Советүүдэй сэг үргэлжин комиссинуудай дурдхалнууды гүрэнэй ба нитын зохихо зургаанууд, предпринятиуд, эмхи зургаанууд, организационууд заабол хараха үзэхэ эрхэтэй. Хаража үзэлгын дүнгүүд тухай гү, али абтаһан хэмжээнүүд тухай комиссинууд тогтоогдоһон болзоо соо мэдэхдэхэ ёһотой.

Статья 143. Арадай депутатуудай нютагай Советүүд эхн шатын Советүүдэй ажал ябуулгы хүтэлбэриндг. Хэрбэ хуулида таарахгүй байгаа наан, эхн шатын Советүүдэй актууды болуулха эрхэтэй.

Статья 144. Арадай депутатуудай нютагай Советүүд нитын эмхидхүүдтэй, ажалша коллективүүдтэй нагта холбоотойгоор ажал ябуулгаа бэлүүлдэг, эгзэн шуала асуудалууды эрхтэдэй зүбшэн хэлсэлгэдэ табидаг, тэднине сэг үргэлжин комиссинуудай, гүйсэхдэхэ комитетүүдэй, Советүүдтэ тоосодог бусад зургаануудай хүдэлмэридэ элсүүлэн хабаадуулдаг, нютагуудай пайн дураний бүлгэмүүдэй хүдэлмэридэ туһалдаг, хүн зоной нитын эдэх хэсхээлэе мэмжэн бадаргадаг.

Бүлэг 18.

АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ НЮТАГАЙ СОВЕДУУДЭЙ ГҮЙСЭХДЭХЭ КОМИТЕДУУД

Статья 145. Депутатуудай дундаһаа тэдэнэй хунгаһан түрүүлгэшэ, түрүүлгэшын орлогшонор, секретарь болон гшүүдлэхэ бүридэлэн гүйсэхдэхэ комитетүүд арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй гүйсэхдэхэ ба захиргаанай зургаанууд болоно.

Гүйсэхдэхэ комитетүүд тэднине хунгаһан Советүүдэй үмэнэ, мүн ажалшадай коллективүүдэй суглаанууд дээрэ, эрхтэдэй ажаһуудаг газарта жэлдээ нэгэ дахиннаа үсөөн бэшээр тоосодог.

Статья 146. Арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүд тэрнине хунгаһан Советтэ, мүн дээдэ шатын гүйсэхдэхэ ба захиргаанай зургаануудта сэхэ тоосодог.

Статья 147. Тэднине хунгаһан Советүүдэй, дээдэ шатын гүрэнэй засагай ба захиргаанай зургаануудай шиндхэбэрнүүдэй үндсөөр тус тус Советүүдтэ газар дээрэ гүрэнэй, ажахын ба социальн-соёл байгуулалты арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүд хүтэлбэриндг.

Арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүд Советүүдэй мэдэлэй бүхы асуудалууды, иматгал Советүүдэй сессинүүд дээрэ шиндхэгдэхэ ёһотойноо бэшэе, шиндхэхэ эрхэтэй.

Гүйсэхдэхэ комитетүүд Советүүдэй сессинүүдэе зарладаг, Советүүдэй сэг үргэлжин комиссинуудай хүдэлмэринэ залан эмхидхэдэг; эдэнэй этгэмжэ түлөөлэлтгэтэй бэлүүлхэдэ депутатүүдта туһаламжа үзүүлдэг; Советүүдэй ба дээдэ шатын гүрэнэй зургаануудай шиндхэбэрнүүдэе, мүн хунгаһадай захянууды дүүргэлтэ эмхидхэдэг; эдэнэй мэдэлэй захиргаанай зургаанууды хүтэлбэриндг.

Статья 148. Арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүд өөрингөө эрхэ мэдэлэй ёһоор шиндхэбэрнүүдэе абадаг, захирлалууды гаргадаг.

Статья 149. Арадай депутатуудай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүд арадай депутатуудай эхн шатын Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүдэй шиндхэбэрнүүдэе, захирлалууды болуулха эрхэтэй.

Статья 150. Арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй этгэмжэ түлөөлэлтгэнүүдэй гүйсэхдэхэ, арадай депутатуудай Советүүдэй шэнэ зарлалы гүйсэхдэхэ комитетүүдэй хунгадатар тэдэнэй гүйсэхдэхэ комитетүүд этгэмжэ түлөөлэлтгээ үлөөдөг.

Статья 151. Гүйсэхдэхэ комитетүүдэй таһагууд болон управлениүүдэе хизаарнуудай, областнуудай арадай депутатуудай Советүүд, автономито областнуудай, автономито округуудай, районуудай, городуудай, городуудтай районуудай, арадай депутатуудай Советүүд эмхидхэдэг, ажал ябуулгаараа Советүүдэй ба эдэнэй гүйсэхдэхэ комитетүүдэй, мүн гүрэнэй захиргаанай дээдэ шатын тус тус зургаануудай мэдэлдэ байдаг.

Арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй гүйсэхдэхэ комитетүүдэй таһагууд ба захиргаанууд, эдэнине эмхидхэн байгуулгын гүрим ССР Союзай ба РСФСР-эй, автономито республикануудай хуулар тогтоогдоно.

VIII. РСФСР-ЭЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ, РСФСР-ЭЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕТ

Бүлэг 19.

РСФСР-ЭЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ

Статья 152. РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэб хадаа СССР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри нитэ гүрэнэй түсэбэй гол хубинь мүн.

РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри мүнөөнэй ба холын хараата түсүүд СССР-эй экономическа болон социальна хүтэлбэри гол зорилгонууд ба шалтлануудтэй зохицуулагдан, республикын газар дээрэ экономическа, социальна комплексно хүтэлбэри хангха уг зорилготой.

Статья 153. РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбүүд экономикын, социальн-соёл байгуулалтын зорилгонууды тодорхойлдог, РСФСР-эй газар дээрхи арадай ажахын халбаринууды, экономическа районууды хөгжөөхэ нэгдэхдэмэл тусхай зорилгонуудай программануудууд автономито республикануудай, хизаарнуудай, областнуудай, автономито областнуудай, республиканска мэдэлэй городуудай экономическа ба социальна хүтэлбэри түсэбүүдтэ бүриддэг.

Статья 154. Гүрэнэй экономическа ба социальна хүтэлбэри түсэбэй хүтэлбэри болгон, РСФСР-эй министрствүүдэй, гүрэнэй комитетүүдэй ба гүрэнэй захиргаанай бусад зургаануудай, автономито республикануудай Министруудай Советүүдэй, арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй түсэбүүдтэй проектинуудтэ үндэһэлэн, РСФСР-эй Министруудай Совет РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбэе бэлүүлдэг.

РСФСР-эй газар дээрэ байдаг союзна мэдэлэй предпринятиудай, эмхи зургаануудай, организационуудай түсэбүүдэй гол үрэ дүнгүүд РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбтэ оруулагдадаг.

Экономическа болон социальна хүтэлбэри түсэбүүд предпринятиудай, эмхи зургаануудай ба организационуудай, тэршэлэн нитын эмхидхүүд дурдхалнууды харада абажа зохёогдоно.

Статья 155. РСФСР-эй Министруудай Совет РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбэе РСФСР-эй Верховно Советэй үзмэжэдэ табидаг.

РСФСР-эй Министруудай Советэй элидхэлээр, РСФСР-эй Верховно Советэй түсэбэлгын-бюджеттэ ба сэг үргэлжин бусад комиссинуудай тоболоолуудуудар РСФСР-эй Верховно Совет РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбэе зүбшэн хэлсэдэг, баталдаг.

Статья 156. РСФСР-эй Министруудай Совет РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэе эмхидхэдэг, түсэбэлгын журам бэхинжүүлхэ хэмжээнүүдэе абадаг.

Статья 157. РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбүүдэй дүүргэлтэ тухай тооцоонууды РСФСР-эй Верховно Совет хараха үздэг, баталдаг. Түсэбүүдэе дүүргэлтын нитэ дүнгүүд бүгэдэй анхалда табидагга толилогдоно.

Бүлэг 20.

РСФСР-ЭЙ ГҮРЭНЭЙ БЮДЖЕТ

Статья 158. РСФСР-эй гүрэнэй бюджет хадаа СССР-эй нитэ гүрэнэй бюджеттэй гол хубинь мүн.

Статья 159. РСФСР-эй гүрэнэй бюджет РСФСР-эй республиканска бюджетэе, автономито республикануудай гүрэнэй бюджетүүдэе, нютагуудай бюджетүүдэе нэгдүүлдэг.

Статья 160. РСФСР-эй гүрэнэй бюджеттэй олзо оршонууд болон гаршанууды РСФСР-эй республиканска бюджеттэй, автономито республикануудай гүрэнэй бюджетүүдэй ба нютагуудай бюджетүүдэй хоорондо хубаарилгы автономито республикануудай ба РСФСР-эй арадай депутатуудай нютагай Советүүдэй бюджеттэ эрхэтэй гүрэнэй түсэбтэй РСФСР-эй Хуулар тодорхойлогдоно.

Статья 161. СССР-эй, РСФСР-эй экономическа ба социальна хүтэлбэри гүрэнэй түсэбүүдэй, СССР-эй гүрэнэй бюджеттэй үндсөөр, РСФСР-эй гүрэнэй бюджеттэ РСФСР-эй Министруудай Советтэ элидхэлээр, РСФСР-эй Верховно Советтэ түсэбэлгын-бюджеттэ болон сэг үргэлжин бусад комиссинуудай тоболоолуудуудар РСФСР-эй Верховно Советтэ баталагдадаг.

Статья 162. РСФСР-эй гүрэнэй бюджеттэй гүйсэхдэл тухай тооцоон РСФСР-эй Верховно Советтэ баталагдадаг. Бюджеттэй гүйсэхдэлтэй нитэ дүнгүүд бүгэдэй анхалда табидагга толилогдоно.

IX. СҮҮДЭЙ ГУРИМ ЁНОН, АРБИТРАЖ БА ПРОКУРОРОЙ ХИНАЛТА

Бүлэг 21.

СҮҮД БА АРБИТРАЖ

Статья 163. РСФСР-тэ сүүдэй гүрим ёһон иматгал сүүдээр бэлүүлгэдэг.

РСФСР-эй Верховно сүүд, автономито республикануудай Верховно Сүүдүүд, хизаарнуудай, областнуудай, городуудай сүүдүүд, автономито областнуудай сүүдүүд, автономито округуудай сүүдүүд, районуудай (городуудай) арадай сүүдүүд хадаа РСФСР-эй сүүдүүд болоно.

РСФСР-эй сүүдүүдэй байгууламжын ба ажал ябуулгын гүрим ССР Союзай ба РСФСР-эй хуулинуудууд тодорхойлогдоно.

Статья 164. Судьянар болон арадай засагсалууды хунгаһанай үндсөөр РСФСР-тэ бүхы сүүдүүд эмхидхэн байгуулагдадаг.

Районуудай (городуудай) арадай сүүдүүдэй ажал судьянар районной (городной) эрхтэдэй бүгдэл нитэе тэгшэ эрхэтэйгээр, сэхэ хунгаха, дуугаа ноусаар уг гүрим гүримэй үндсөөр табан жэлэй болзороор хуунадаг.

Районуудай (городуудай) сүүдүүдэй ажал засагсалууд хүдэлдэг гү, али ажаһуудаг газарай эрхтэдэй суглаанууд дээрэ дуугаа ноуса бэшээр мүн хо Советүүдээр табан жэлэй болзороор хуунадаг.

Судьянар болон арадай засагсалууд хуунадаг, мүн тэднине хунгаһан зургаануудай үмэнэ харюугатай, тэдэнэй үмэнэ тоосодог ба хуулар тогтоогдоно гүримээр тэдгээр дүүдэгдэхэ аргатай.

Статья 165. РСФСР-эй Верховно сүүд хадаа РСФСР-эй сүүдэй дээдэ зургаан мүн, РСФСР-эй сүүдүүдэй, рашалон хуулар тогтоогдоһон хэм соо союзна республикын сүүдүүдтэй бэлүүлдэг сүүдэй ажал ябуулгы хангадаг.

Түрүүлгэшэ, тэрэнэй орлогшонор, гшүүд болон арадай засагсалуудуудаа бүридүүлгэдэн РСФСР-эй Верховно сүүд РСФСР-эй Верховно Советээр хуунадаг.

Статья 166. Бүхы сүүдүүдтэ гравдан болон уюу хэрэгүүдэе хаража үзэлтэ хамтын зүбшэн хэлсэтэ харин нэгдэхын шатын сүүд дээрэ арадай засагсалууд хабаадалгатайгаар бэлүүлгэдэг. Хаража үзэлтэ үездэ арадай засагсалууд судьянай бүхы эрхэнүү хэрэгтэдэг.

Статья 167. Судьянар болон арадай засагсалууд хэнхэшэе дүлдүдаггүй, иматгал хуулида мэдэлтэй байдаг.

Статья 168. РСФСР-тэхи сүүдэй гүрим ёһон Хуу ба сүүдэй үмэнэ эрхтэдэй тэгшэ эрхэтэй байлгын үндэ бэлүүлгэдэг.

Статья 169. Хэрэгүүдэе хаража үзэлтэ бүхы сүүдтэ нэмэл байдаг. Сүүдэй хаамал засагсалууд хэрэгүүдэе хаража үзэлтэ сүүдэй бүхы гүрим ёһонууды ханга, хуулар тусхайлан хараалагдаһан лэ ушарну үздэгдэг.

Статья 170. Гэмнэгдгшэдэ өөрыгөө үмөөрхэ хангадаг.

Статья 171. РСФСР-эй сүүдэй хэрэг ород хэлэн гү, али автономито республикын, автономито област автономито округой хэлэн дээрэ гү, али энэ нютагай зоной олхонжин хэлэн дээрэ эрхилгэдэг. Сүүдэй эрхилгэдэжэ байхан хэлые мэдэхгү хууудтэ орлогшаар дамжуулан хэрэгэй материалнуудтай хүсэд та саха эрхэ, сүүд дээрэ түрэлхи хэлээрэ үсэ хэрэг хангадаг.

Статья 172. Гэмтэ ябадал таргаа гэжэ сүүдэй шийдэригээр, улоовон хуулиһаа гадуур хэнхэе мэдэрхэ мүн улоовон хэнхэлгэдэ хабаадуулагдаха ёһотой.